No. 136.

VLISSINGSCHE COURANT.

Maandag 14 November.

De uitgave dezer Courant geschiedt geregeld driemaal per week. De prijs van het abonnement is voor drie maanden f 2,25, en franco per post f 2,50. Men abonneert zich bij alle Boekhandelaren en Postdirecteuren in het Rijk.

Advertentien worden geplaatst a 20 Ct. de regel, uitgezonderd Huwelijks-, Geboorte- en Doodbekendmakingen, waarvan de prijs van 1 tot 6 regels f 1,20 is, en voor elken regel daarboven 20 Ct., behalve 35 Ct. zegelregt voor iedere plaatsing. Brieven franco.

INGEZONDEN STUKKEN.

Streven naar algemeen geluk.

III.

Eene toeziende en, zoo noodig, besturende, leidende of regelende magt, in het *industriele* leven, *opdat* de industrie aan hare *ware* bestemming beantwoorde: de bevordering van den welstand, het geluk van *allen* die leven en hunne bestemming moeten trachten te bereiken; *opdat* verder niet een betrekkelijk *klein* getal, door kapitalen en wetenschap ondersteund, den arbeid en het *loon* van een zeer *groot* getal aan zich trekke, en daarbij in overmatige weelde leve; en het laatste groote getal naar de holen van gebrek en ontbering henen zwepe; eene magt, om *hier* tegen te waken, zullen wij dan in elken Staat als onontbeerlijk blijven beschouwen, zoolang het eigenbelang en de zelfzucht de voorname beweegraderen aller menschelijke handelingen zijn zullen.

Die groote gedachte: dat God de eeuwigheid voor zich heeft, om Zijne oogmerken met het menschdom te bereiken, en dus de mensch van 50 of 60 jaren levens dwaselijk handelt, binnen *dien* tijd, de volmaaktheid op aarde te willen zien tot stand komen, welke alleen na verloop van eeuwen, bij langzamen, geregelden, trapsgewijzen voortgang, kan bereikt worden; — zóódanig zelfs, dat elke te groote bespoediging de zaak des vooruitgangs, de ontwikkeling des menschdoms benadeelt, — hetgeen dan alleen te herstellen is, door van die groote en geweldige terugwerkingen, van die hevige botsingen, in het leven der volken, welken de denkende mensch als wet der noodzakelijkheid moge erkennen en aannemen, doch tegen het bevorderen en doen ontstaan van welke zijne zedelijke natuur, de wet in zijn binnenste geschreven, zich krachtdadiglijk verzet; — dat merkwaardige voorbeeld, verder, van langzamen, trapsgewijzen, geregelden voortgang en ontwikkeling in de natuur, allerwege waar wij het oog slaan; die ernstige en uitdrukkelijke voorschriften, in de harten aller menschen en in de wetboeken aller Godsdiensten geschreven, dat de menschen zich onderling zullen wél doen en helpen; *dat alles* maakt geene uitwerking genoeg op het menschen-geslacht, dat wij zien leven, om het onbesuisde voorthollen van den nijverheids-wagen, en het onder deszelfs raderen vergruizen van tallooze ongelukkigen te doen ophouden. » Voorwaarts! voorwaarts!" roept men, » wij moeten spoedig en van » zelve op de plaats der bestemming komen, en *dan* » zal alles *goed* en *voortreffelyk* zijn." Geen tijd van omzien naar hen, die vermorseld, verplet, verhongerd of verkleumd, achtergelaten, op den weg blijven liggen; het doel, het *groote* doel moet bereikt worden; de ellende, het lijden, de zedelijke verbastering der massa's, in weerwil van het haar toebedeelde onderwijs, worden beschouwd als min beteekenende nevenzaken, onafscheidelijk aan den vooruitgang van den menschelijken geest, op de baan van het industriele leven, verbonden.

Maar is het waar, dat het *goed en voortreffelyk* zijn zal, wanneer de industrie het toppunt van volmaaktheid genaderd zijn, of hetzelve zoover mogelijk bereikt zal hebben? De stoute gedachte van eenen Michel Chevalier, om, van uit de Middellandsche Zee, ijzerbanen over den geheelen aardbol aan te leggen, en dezen bol als tot eene enkele stad te maken, waarin alle volken zich, van de eene zijde naar de andere, even snel als vrij, vreedzaam en genotvol bewegen zouden, — (1) die gedachte worde vrij verwezenlijkt; — *geen* volk blijve langer uitgesloten van al de genietingen der beschaving en de vruchten en voortbrengselen der in alle landen ontwikkelde nijverheid; — in alle Staten, onder alle volken, zal nogtans, ook dan nog, de nijverheid leiding, regeling en bestuur, en de minvermogenden zonder kapitalen, bescherming voor *hunne* industrie noodig hebben; en bij gebreke hiervan *zullen de massa's, ook dan nog, ellendig zyn.* Bij de meest mogelijke gelijke verdeeling der goederen, op een gegeven tijdstip, zal slechts een korte tijd gevorderd worden, om weder dezelfde onevenredigheden, de verrijking hier, de verarming ginds, te kunnen opmerken, welke wij thans zien plaats vinden, en waartegen men zegt, dat de industrie, *zonder* hoogere leiding of regeling, het geneesmiddel zal aanbieden.

Die onevenredigheden zijn een onvermijdelijk gevolg van het verschil in de natuurlijke en geluks-gaven, aan de menschen toebedeeld. Alleen *dan*, wanneer de menschenmin die hoogte en kracht hadde bereikt, dat de eigendom van *ieder* als de eigendom van *allen* beschouwd werd, en de van middelen ontbloote over die van zijnen bevoorregten broeder mede de vrije beschikking had; alleen *dan* kon en mogt men de overmagt van kapitaal en wetenschap rnimbaan geven en haar vrij de verzorging* *van allen* over laten. Doch wanneer het eens zóóver is, zal het einde der wereld nabij zijn.

Zóó gaven wij dan onze redenen op, waarom wij vasthouden aan het beginsel, dat de *industrie*, zoolang de menschen niet alle *egoismus* hebben afgelegd, leiding, bestuur en regeling van de zijde der staatsbesturen, of van eene onder hun toezigt werkende andere magt, behoeft, om hare ware bestemming te bereiken: de ligchamelijke en zedelijke verzorging van *alle*, in een gegeven tijdperk levende menschen, en zulks in de hoogst mogelijke mate, welke te bereiken is.

Er is nog een tweetal *andere* wegen opgegeven, om de schromelijke onevenredigheden weg te nemen, tusschen het lot der menschen, waartoe de vrijheid, om met kapitalen en wetenschap, zonder terugzigt op de misdeelden, te mogen woekeren zooveel men kan, aanleiding geeft; doch ter naauwernood durven wij op *die* wegen wijzen, zulke wanklanken zullen wij daardoor doen hooren, in eenen tijd, waarin de bekrompene liefde *tot zichzelven en de zynen* ten troon verheven is, en eene meer overvattende liefde zich als dweeperij of zwakheid of zucht om zich te onderscheiden ziet gebrandmerkt.

De *eerste* weg vinden wij aangewezen in de schriften der volgelingen van St. Simon: het leven in gemeenschap, de verdeeling van den arbeid, de verdeeling der vruchten van den arbeid naar ieders behoeften; en dit een en ander voortkomende *uit den boezem-zelven* der door de Godsdienst veredelde menschen-massa's. Een weg, die waarschijnlijk door de geslachten van volgende eeuwen zal *kunnen* bewandeld worden, doch waarvoor het tegenwoordige menschdom ons op verre na nog niet rijp, noch Godsdienstig en onbaatzuchtig genoeg voorkomt.

Om het *tegenwoordige* geslacht te leiden, wordt er noodzakelijk nog *stoffelyke kracht* vereischt; en vermits de bevoegdheid, tot aanwending van het gewigtigste gedeelte dier kracht, door de massa's aan de souvereine magt in alle Staten is toevertrouwd, moet, naar onze denkwijze, *van hier* het streven naar herstel, naar algemeen geluk uitgaan.

De *tweede* weg wordt door den Hoogduitschen staatkundigen schrijver Hoene met deze weinige woorden aangewezen:

« *Vermits het geluk, de geest, de moed; de schrander-* « *heid eenen mensch boven zyn's gelyken verheffen, moet* « DE WET *de gelykheid* [die daardoor oogenblikkelijk verstoord wordt,] *weder trachten te herstellen; moet zy dáár voor zorgen, dat de uitwerking gelyktydig met de oorzaak ophoude; dat de belooning met de verdienste eindige. De gril der natuur vermag geenszins tot wet, hare blinde keuze niet tot dwangjuk worden.* « Het geluk mag niet erfelijk zijn."

Volgens deze leer, zou dan de ongelijkheid, voortdurend in de gesteldheid der individus ontstaande, moeten worden hersteld, door den zoon te verhinderen van het geluk van zijnen vader te erven. Had de oorzaak opgehouden te bestaan, de uitwerking zou mede komen te vervallen. Het *algemeen* trad weder in de voordeelen en bezittingen, welke de buitengewone mensch, voor een oogenblik, meer dan zijn geregtigd aandeel in de goederen des levens zich had kunnen toeeigenen. De zoon stond, gelijk alle andere zonen, alleenlijk met zijne *eigene* schatten en bekwaamheden toegerust, en kon den grooten wedstrijd met deze zijne gelijken aanvangen.

Zeker zou voor den zoon de prikkel, om te arbeiden, *nu* voor eenen tijd sterker zijn, dan bij het in bezit komen van eene rijke nalatenschap. Maar de vader? Zou deze, eenmaal toereikende middelen bezeten hebbende, nog den noodigen prikkel hebben gehad, om te arbeiden? En arbeidde hij *niet*, verloor dan de gansche maatschappij niet de vruchten van *zynen* arbeid? Men kan welligt antwoorden: » *Neen*, voor » zoover hij, door te arbeiden, anderen verhinderd » had, *dien* arbeid te verrigten: als wanneer, die arbeid » *door hem* gestaakt wordende, deze door *anderen* » zou worden opgevat en verrigt. De maatschappij » verloor dan niet, maar won, door den arbeid aan » diegenen te zien toebedeeld, welke daaraan behoefte » hadden."

Doch al ware nu ook het beginsel juist, billijk, regtvaardig en in overeenstemming met het belang *van allen*; de toepassing er van zouden wij als onmogelijk beschouwen. Slechts deze vragen: hoe zou men de giften onder de levenden van roerende goederen kunnen verhinderen?

Hoe zou men eenen vader, tegen het eind van zijn leven, kunnen beletten, al zijne bezittingen in *zulke* goederen te plaatsen en aan zijne kinderen weg te schenken? eene daad, welke de ouderlijke liefde, door de natuur zelve in de harten der menschen geplant, ongeacht alle maatschappelijke instellingen, zou schijnen te billijken en te regtvaardigen?

Men ziet het, op *dezen* weg bestaan onoverkomelijke bezwaren. Maar, dat de wetgever doe, wat hij kan, om van het op enkele punten te veel zamengehoopte, voor 't minst *eenig deel* tot het algemeen te doen terug vloeijen, en daardoor al te groote onevenredigheid te keer te gaan; dat dáárom door de staatsbesturen eene belasting op de meer aanzienlijke nalatenschappen, ook in de regte lijn, geheven worde, daartegen kan, voor zoover men den Staat als een groot huisgezin beschouwt, *al* de leden van hetwelk in billijkheid moeten verzorgd worden, en eenig aandeel genieten der maatschappelijke voorregten, niet wel op goeden grond iets worden ingebragt.

Maar *dit* middel zal wel voor altijd ontoereikend zijn, om de groote onevenredigheden, door het toeval, door de natuur, het geluk, het talent, telkens op nieuw te weeg gebragt, te herstellen. Verschil zal standen hohoort er ook steeds, naar 't schijnt, moeten *blyven* bestaan; slechts geene *uitersten*, waarin dat der ellende het deel van de grootste meerderheid des menschdoms is en blijft.

Van dáár dan, dat wij terug komen op het, in ons oog, eenige, *voor dezen tyd geschikte*, geneesmiddel: de magt aan de staatsbesturen opgedragen, om, als eene zorgende beschermster van aller belangen in het industriele leven op te treden; voor eene meer geregelde verdeeling van den aanwezigen arbeid en de vruchten van denzelven te waken; de overmagt der kapitalen, door de wetenschap ondersteund, te beteugelen, en te verhinderen, dat de massa's, van die voorregten ontbloot, buiten den wedstrijd gesloten en belet worden, door *hunnen* arbeid zoodanig *toereikend* loon te vinden, als noodig is om hen tot gelukkige, tevredene burgers en nuttig deel d

---

(1) Wij laten hier tot toelichting het slot volgen van het stuk van dezen menschlievenden schrijver, getiteld: *de IJzerbanen*, in het Nederduitsch vertaald en uitgegeven, te Rotterdam, bij J. A. van Belle, 1838.

« Er is plaats in dit reusachtige werk voor de geleerden, wier kennis het heeft toegelicht, en wier nadere overwegingen de verwezenlijking van hetzelve zullen voorbereiden en gemakkelijk maken. Er is plaats in, voor al de kunstminnaren van alle landen; voor de ingenieurs, die in Engeland en op het Vasteland het erfdeel der Riquet's en der Watt's hebben ontvangen, en vruchten doen dragen. Er is plaats in voor de industrielen, wier handen de natuur bezigt, om hare voortbrengselen uit te strooijen, en waardoor dezelve honderdvoudig van gedaante verwisseld worden, ter verfraaijing van het menschdom en des aardbols. Er is plaats ook voor die onvermoeide kooplieden, welke van de eene pool naar de andere de voortbrengselen gaan afhalen; er is plaats ook, eene steeds meer en meer uitgebreidere, gemakkelijker plaats voor dat arme volk der werkplaatsen en der velden; maar er is plaats vooral, op den eersten rang voor de bankiers, als uitdeelers van het crediet; als de houders van den rijkdom, der individuën en der staten

« Er is plaats voor allen! plaatsen met goud en purper omringd; met bloemkransen versierd voor de dichters, voor hartstogtelijke mannen, die tot hiertoe niets groots in de maatschappij kennende dan den oorlog, ook slechts den oorlog en deszelfs rouwtoonelen bezongen, en die nu het huwelijk van het Oosten en het Westen te bezingen hebben. En inderdaad dichters, die het verledene bezingt, hoe lang zult gij overblijfselen bewonderen? Spant uwe snaren, hebt gij geene bekoorlijke toonen voor eene liefelijke toekomst? Dat op deze toonen Italië en Spanje hunne gevoelloosheid afleggen, dat de steden van Griekenland en Azie uit hare graven herrijzen! Dat zij als nieuwe Amphions de geboorte schenken aan rijke steden, daar, waar zoo vele groote natiën, door elkander vermengd, begraven zijn. Dat zij als vredelievende Tyrthee's vredelievende ligtingen oproepen, die het depôt der beschaving overbrengen naar de landen, van waar Europa dezelve ontvangen had; dat zij aan het hoofd optrekken der in regimenten van arbeiders geschaarde volken, om naar de oevers van den Taag of van den Ilisus, naar de bouwvallen van Palmyra of naar de velden der Pyramiden een' dier togten te doen, waarvan in hunne droomerijen van vrede en geluk zoo menigwerf het denkbeeld hunne dwalende verbeelding liefelijk is komen streelen, toen zij hunne gedachten gaarne zochten te verstrooijen, ten einde uit te rusten van het prosaïsche schouwspel der nieuwere maatschappijen, die, zoo niet verrot door egoismus, dan toch, uit hoofde van derzelver hoogen en ziekelijken ouderdom, afgeleefd en uitgeteerd zijn."

maatschappij te doen uitmaken, en hen in staat te stellen, hunne bestemming als zedelijke en redelijke wezens, te kunnen bereiken.

De vrije wedstrijd tusschen *de volken*, als zoodanig onderling, zou geringere bezwaren opleveren; doch dáártoe zou eene krachtige eenstemmige zamenwerking der staatsbesturen vereischt worden.

Allen zouden zich nogtans hiertoe te eer in staat gesteld zien, wanneer de *wedstryd tusschen de individu's*, in alle Staten, alvorens behoorlijk ware geregeld, de arbeid evenredig verdeeld, en de voortbrenging daardoor in verhouding gebragt tot de behoefte; welke aanmerkelijk zou worden uitgebreid door den verbeterden toestand der massa's, die in de reijen der consommateurs hare plaatsen zouden innemen; waardoor dan gelijktijdig eene ontzettende vermeerdering van arbeid zou ontstaan, zoodat elk iets nuttigs en winstgevends zou te verrigten vinden.

Wij mogen ons nog niet vleijen, bij het zoo vast geworteld zijn van geheel tegenovergestelde beginselen, deze onze denkbeelden met veel bijval te zien bejegend. De tijd en de verdere ervaring zullen echter welligt onze pogingen komen regtvaardigen.

BEDIJKINGEN.

De *Middelburgsche Courant* van den 3. dezer, het onderstaande stuk plaatsende, heeft daardoor naar ons inzien eene hoogst heilzame poging ondersteund. Gingen al de inzenders van stukken aan die Courant van soortgelijke bedoelingen, als in dit laatste doorstralen, uit, daardoor werdt ons het onaangename bespaard, van tijd tot tijd tegen die Zeeuwsche zuster te moeten te velde trekken.

Hetgeen wij voor goed en nuttig houden, waarderen wij steeds gaarne, *waar* wij het aantreffen, en bevelen daarom gaarne dit artikel ter overneming de attentie der Redactie van de *Vlissingsche Courant* aan. Men kan het in deze tijden de vermogenden en bemiddelden niet te sterk op het hart binden, hoeveel goeds en heilzaams zij zouden verrigten, door zich, hetzij afzonderlijk, hetzij vereenigd, toe te leggen op het doen ontstaan van meerderen arbeid, dan er voor het tegenwoordige te vinden is. Heilzamer nog dan door het geven van ruime aalmoezen, werken zij daardoor in het belang der *gansche* maatschappij en tevens in het belang der nu van nuttigen arbeid versteken medeburgers. Daarenboven gaat dan het uitgezette niet geheel te loor, maar kan, door den tijd, zeer wel met voordeel tot hen, die het *alzoo* uitzetteden, terug keeren.

Zie hier het artikel uit de *Middelb. Courant.*

« Wij kunnen met genoegen melden, dat eindelijk besloten is tot de bedijking van de schorren van Oud-Vosmeer c. a. Deze schoone polder zal eene oppervlakte bevatten van omtrent 600 bunders (ruim 1400 gemeten) en van droogmaken hoogtens kosten de som van *f* 150,000. Indien men daarbij nu in aanmerking neemt, dat geen noemenswaardig onderhoud aan dezen polder zal zijn, en de waarde onmiddelijk na de bedijking ruim vier tonnen gouds zal bedragen, mag men met gerustheid vragen: hoe is het mogelijk, dat men dezen schat niet reeds lang aan de zee ontnam?

« Wij maken alhier melding van deze zoo belangrijke zaak, om daardoor andere eigenaren van zeer belangrijke oppervlakten schorren in Zeeland aan te moedigen, dit heilzaam voetspoor te volgen, waardoor niet alleen hunne kapitalen worden vermeerderd, maar wat meer zegt, men voorziet in den armoedigen staat der arbeidslieden, zoo voor dit oogenblik als voor vele volgende jaren.

« Ook 's lands inkomsten zijn daaraan het naauwst verbonden, en de aanwinst van gronden komt vooral ook in aanmerking, in verband beschouwd tot de verdediging van ons grondgebied, ingeval van oorlog, waaraan Zeeland zeer zeker in vele gevallen een aanmerkelijk deel kan nemen en voor meerdere ontwikkeling vatbaar is.

« Men blijve dus niet langer lusteloos, maar make gebruik van de gelegenheid, daar wij thans ook nog in het bezit zijn van een kundig bestuur van den waterstaat, onder leiding van het achtbare hoofd dier administratie in Zeeland, die, door zijn helder doorzigt en onvermoeiden arbeid, als de man mag beschouwd worden, om spoedig langs dezen weg eene afdoende hulpbron voor Zeeland te verkrijgen, welke, eenmaal ontwikkeld, ons op het spoor zal brengen onnoemelijke voordeelen, ook voor geheel Nederland, te bezorgen.

« Wij moeten echter alhier aanmerken (van hetwelk wij ons anders gaarne onthielden,) dat de vorderingen, onlangs door het domein-bestuur aan eenige eigenaren van schorren gedaan, in dit geval hoogst wenschelijk was dat werden opgeheven; dit bestuur kan daardoor niets anders dan verwarring te weeg brengen en zal eindelijk toch van deszelfs eischen afzien.

« Ook hopen wij, dat deze weinige woorden de aandacht niet mogen ontglippen en het krachtdadig gevolg mogen hebben, dat men zich van onkundigen of soms eigenbelangwekkenden niet langer van de bedijking en verdere zaken ten algemeenen nutte doe afschrikken, door de ongegronde redeneringen, dat hunne gorssen of te smal, de dijk diensvolgens te lang, of de gronden te zandig alsmede te kostelijk in de bewerking zoude zijn, en daardoor de provincie Zeeland geene gelegenheid zouden aanbieden om verbetering te ondergaan; maar men vestige liever het oog op vroegere tijden, toen men den grond aan de zee ontnam, als dezelve pas boven laagwater was opgespoeld; vrage, indien men hetzelve niet kent, aan deskundigen, wat men bezit, en doe het resultaat daarvan, voor nu en in het vervolg zich bekend maken; stelle zich daarbij voor den geest de droogmaking der meeren in Zuid- en Noord-Holland, wier gronden op vele plaatsen 12 en meer voeten van onder-water worden omringd, en dan nog nu en voor het vervolg schatten kosten om droog gehouden te worden, waarbij wij met gerustheid durven verklaren, dat vele van die ten allen tijde onvruchtbaar blijven en weinig handen arbeid zullen geven, overigens lette men nog op die provincien, alwaar men niet anders dan met enorme kosten kapitale wegen aanlegt, vaarten daarstelt en zoo doende met den geest des tijds mede gaat.

« Doch daarenboven ook uwe bezittingen en liggingen nagaande: met weinig geld maakt gij van uwe aanwassen, polder, en door een betrekkelijk klein sluisje laat gij het overtollige water af, herschept uwe schorren in vruchtbaren akkergrond; kunt, door de lokale gelegenheden en vastheid van gronden, goedkoop uwe wegen leggen en aansluiten, vaarten of havens maken voor de opgaande zeeschepen en helpt duizende menschen in hunnen tegenwoordigen toestand; opent wijders voor uw vaderland in de gevolgen eene nieuwe bron van handel en bezorgt bij verkiezing eene sterke wapenplaats."

De Stellenisten, eene zesde bijdrage tot de kerkelijke geschiedenis der Israëliten.

De secte der Stellenisten ontleent haren naam van de Grieksche vertaling der heilige schrift, welke zij gewoon was, over het algemeen in het huisselijke leven, en bij voorkeur in de sijnagogen, in plaats der oorspronkelijke of hebreeuwsche tekst-woorden, te bezigen.

Onmiddellijk na dat ANTIOCHUS EPIPHANES den rijkstroon beklom, trachte JOSUA, zoon des Hoogpriesters SIMON de tweede, zijnen broeder ONIAS de derde, uit het door hem bekleed wordende ambt van Opperpriester te verdringen en deze waardigheid voor zich-zelve te verkrijgen. Door het belooven eener jaarlijksche schating van 4110 talenten, (1) wist hij, bij den verkwistenden en geldbenoodigden monarch, zijn strafbaar oogmerk te bereiken. Uit vrees voor de geduchte hinderpalen, welke de verongelijkte ONIAS, zijnen trouwloozen broeder, mogt in den weg leggen, werd den eerstgemelden, de hoofdstad Antiochië, tot een bepaald en gedwongen verblijf aangewezen.

JOSUA, een voorstander der Grieksche zeden, nam den naam van JASON aan. In het derde jaar zijner geestelijke regering zond hij zijnen broeder MENELAUS, met de beloofde schatting, naar het Grieksche hof. De sluwe MENELAUS nam die gelegenheid waar om zich in de gunst des Konings te dringen; hij verkocht hem het arme, onderdrukte volk om 300 talenten hooger dan zijn heerschzuchtige broeder. MENELAUS werd daarop tot Hoogpriester aangesteld: hij ontzette, met de hulp van Grieksche krijgsbenden, JASON uit deszelfs geestelijke bediening, die verpligt was lijfsbehoud bij de Amoniten te zoeken.

Toen nu MENELAUS buiten staat was de toegezegde schatting te leveren, en hij deswege tot verantwoording werd opgeroepen, vond hij geene zwarigheid, daar hem van het uitgeperste volk niets meer te wachten stond, den tempel vele kostbaarheden te berooven en dezelve te Tyrus te gelde te maken, waarmede hij zich naar het hof begaf. Koning ANTIOCHUS afwezend zijnde, voldeed hij aan den stedehouder ANDRONICUS den achterstand en overlaade hem daarenboven met rijke geschenken. De te Antiochie in ballingschap levende ONIAS verweet zijnen jongeren broeder de verfoeijelijke heiligschennis door denzelven gepleegt, maar de onverlaat MENELAUS klaagde ONIAS bij den stedehouder aan, en deze wreedaard liet den ongelukkigen ter dood brengen.

Het is dezelfde MENELAUS die niets onbeproefd liet, om zijnen geloofsgenooten de afgodendienst te doen omhelzen en hun van de godsdienst hunner vaderen los te scheuren; de vorstelijke dwingeland zette door geweld en willekeur, zijn snooden toeleg klem bij. MATHATIAS, priester in het stadje Medaim, trotseerde beider dweepzieke en blinde woede; hij verzette zich tegen de afgodendienst en weigerde haar zijne offers; hij deed meer: hij wist zich een aanhang te scheppen die dagelijks in magt en aanzien klom; de heldhaftigheid diens eenigen mans deed EPIPHANES rijk op zijne vesten schudden, en MATHATIAS onvergetelijke zonen, de dappere MAKKABEEN, overlaadden zich met een onverwelkbaren roem, en wreekten slag op slag, de schennis hunner altaren en de verguizing des vaderlands, in het bloed der Grieken. (*Het vervolg hierna.*)

(1) Bijna 72 en een half millioen naar Attische en het dubbele, naar Alexandrijnsche talenten; eene ongeloofelijke som.

NIEUWSTIJDINGEN.

ENGELAND.

— Het Arabische oorlogschip Sultana, een eigendom van den Imam van Mascat, die met Engeland op een vriendschappelijken voet staat, en met dit vaartuig ponies en andere geschenken aan Koningin Victoria gezonden heeft, wordt thans op de werf van Woolwich op kosten der Engelsche admiraliteit gerepareerd en onder anderen met twaalfponder-carronades gewapend. De manschap, die uit ruim 40 matrozen en slaven bestaat, en onder welke slechts de bootsman een Europeaan (Schot) is, is voor drie maanden met rijst, suiker, kaas enz. voorzien geworden. Vleesch gebruiken de Mohammedanen slechts van dieren, welke zij zelven geslagt hebben. Intusschen heeft zich de mullan, of bootsmans-maat, gedurende zijn verblijf in Engeland met eene Engelsche vrouw in huwelijk begeven. Ook de Nakador (Arabische kapitein) wilde zich in de kerk te Woolwich met een Engelsch meisje, eene weeze, in den echt laten verbinden, doch de geestelijke weigerde de plegtigheid te voltrekken, voor de bruidegom, die geen woord Engelsch verstaat, door middel van een tolk de verklaring zou hebben afgelegd dat hij de waarde van den echt, volgens de christelijke denkbeelden daaromtrent had begrepen, en deze christin goed zou behandelen.

Een van de schepelingen verklaarde, dat zijn kapitein te huis reeds twee vrouwen had. Dit schrikte echter de bruid niet af, en het paar vertrok naar Deptford, waar men een toegevender geestelijke hoopte te vinden. Het schijnt alzoo, dat de Anglicaansche kerk, gelijk in de eerste tijden des christendoms (1 Cor. 7, 13) huwelijken tusschen christen en ongeloovigen toelaat.

Overigens moet en de Arabische bemanning zeer smerig uitzien, hoewel zij, volgens hunne godsdienstige instellingen, dagelijks geheele kuipen water over hunne hoofden gieten.

FRANKRIJK.

In de gemeente van Champvert, in het departement van Nievre, was onlangs een arme dagloöner, na weinige dagen lijdens, aan eene hevige ziekte bezweken, nalatende drie kindertjes, waarvan het oudste naauwelijks tien jaren, en eene weduwe op het punt van te bevallen. Zijn lijk was nog niet ter aarde besteld toen zijne weduwe reeds het vierde weesje ter wereld bragt. Maar het waken bij hare overledene man, de droefheid over zijn afsterven, de veelvuldige schokken die zij heeft doorgestaan, hebben hare krachten uitgeput; eene hevige koorts tast haar aan, en zij gevoelt maar al te zeer dat haar sterfuur nabij is.

Op haar verlangen wordt de pastoor der plaats geroepen, hij komt om den heiligen doop aan den jonggeborene toe te dienen, en het lijk des vaders ten grave begeleid hebbende, komt hij terug om de laatste vertroostingen der Godsdienst aan de stervende moeder aan te bieden. Hartverscheurend was het tooneel, hetwelk zich aan de omstanders vertoonde. Eene kamer waar de wind van alle kanten doorspeelde, het bed, waaruit het lijk genomen was, nog in geheele wanorde, de kraamvrouw liggende op een kinderbedje, het eenige beschikbare, aan het voeten-einde, en naast dat bedje een arm wezentje, door zijn geschreeuw van zijne moeder zorgen eischende, die zij niet in staat is te verleenen, drie andere kindertjes geknield en stokkende in hun geween, wanhopig biddende hunne moeder ten minste te mogen behouden, doch aan welke de waardige geestelijke moet doen verstaan, dat zij het ergste te wachten hebben. — « Wie dan, roepen zij uit, zal zorg voor ons dragen, wie zal ons brood geven." De omstanders weenen, de stem van den pastoor kan zich ter naauwernood eenen weg door de beklemde borst banen, om eenige woorden van troost te stamelen.

Den volgenden morgen verkondigde de doodklok, dat de moeder er was geweest en dat het pas geboren kindje haar niet had overleefd. — Daar staan nu de drie weezen, verlaten en hulpeloos, maar de dienaar Gods verschijnt, neemt hen tot zich en verklaart hun niet te zullen verlaten, voor dat het hem zal hebben mogen gelukken, behoorlijk in hunne toekomst te voorzien.

BELGIE.

BRUSSEL, den 8. November. Terwijl Koning *Leopold* van Parijs is terug gekomen, is de generaal *van der Smissen*, die wegens het komplot tegen den staat van zaken, in *les petits Carmes* gevangen zat, van hier naar elders vertrokken. In kleederen van zijne vrouw is hij de gevangenis ontkomen.

Zondag avond was de generaal in zijne gevangen kamer met vrouw en 2 kinderen, welke drie laatsten om 8 ure, als gewoonlijk, vertrokken. De portier begaf zich daarna bij den gevangene, om hem goeden nacht te wenschen. De generaal antwoordde wel niet, maar hoestte, en zulks was hem voldoende. Intusschen was de generaal ontsnapt en mevrouw was opgesloten. Den volgenden morgen verzocht mevrouw *van der Smissen* om uitgesloten te worden. Een der knechts, die de deur opende, zeide: « *Het schynt dat gy dezen nacht hier geweest zyt?*" waarop zij antwoordde: « *Ja met toestemming van den directeur.*" De knecht liet haar daarop uit. Eerst later ontdekte men de ontvlugting. De directeur en 3 knechts van de gevangenis zijn in hunne bediening geschorst en de oudste zoon van den generaal is gearresteerd, als de ontvlugting van zijnen vader begunstigd te hebben.

NEDERLANDEN.

MIDDELBURG, den 11. November. Dingsdag ll. is de bedijking der schorren van Vosmeer aangenomen, door den heer *Dirk Dronkers* alhier, voor de som van *f* 119,000.

GEMENGDE BERIGTEN.

Te Amsterdam is de heer Elias, lid van den achtbaren Raad dier stad, overleden. (Amst. C.) — De Drusen en Maroniten zijn in massa opgestaan. — De erfgroothertogin van Saxen-Weimar (Sophia) onderscheidt zich aldaar door vriendelijke nederigheid en bevalligheid in het dansen. — De meergevorderde christen wordt voor een verminderden prijs aangeboden. (H. B. 3431.) — Ter beperking der longziekte onder 't rundvee te Koevorden enz. zijn de honden te Assen geconsigneerd. (D. C. 8 Nov.) — Drie grof-geldsnoeijers zijn te Rotterdam gevat: deze bragten de Zeeuwen op *f* 1,90. — Te Arnhem is een geheim ontdekt om op eene zeer gemakkelijke en eenvoudige wijze, in de huizen alles te zien en te hooren wat er op de stoepen mogt voorvallen.

ADVERTENTIEN.

ZEETIJDINGEN.

VLISSINGEN, den 12 November. Sedert den 10 dezer zijn alhier ter reede gekomen:

Voor Antwerpen bestemd:

Le Beinvenue, E. Morrisson, Londen, stukgoed; de Flora, H. Brahmsted, Bordeaux, wijn; The Joseph, J. B. Gray, Stettin, tarwe.

Voor New-Castle bestemd:

De Onderneming, T. Neuënberg, Antwerpen, ballast.

Van Antwerpen zijn de Schelde afgekomen en van deze reede naar zee gezeild:

Jeannette, C. Dwoort, St. Ubes, Mida, R. Sturmann, Marseille, beide ballast; Independant, J. de Wilde, Rio-Janeiro, Packet, L. Wanson, Leith, Argonant, S. Scholberg, Bremen, Expedition, J. Nordenholtz, Bremen, Louise Cecilia, H. Petersen, Hamburg, alle stukgoed.

Te Vlissingen, bij A. W. VAN BIEREN.